

HB/

17. september 2025

Nærings- og fiskeridepartementet

Høringssvar – endring i laksetildelingsforskriften for tilrettelegging for havbruk til havs

Fiskebåt er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for den havgående fiskeflåten i Norge. Flåten står for 70 prosent av fangstverdien i norsk fiske, og sysselsetter cirka halvparten av heltidsfiskerne. Den havgående fiskeflåten har avgjørende betydning for verdiskapning og bosetting langs kysten, og tilstedeværelse i våre havområder.

I det følgende kommer våre innspill til høringen om endring i laksetildelingsforskriften for å tilrettelegge for havbruk til havs.

Innledning

Fiskerinæringen er basert på fornybar biologisk produksjon. Fiskerne er derfor grunnleggende avhengige av et rent og rikt hav, samt intakte gyte-, oppvekst og fiskeområder. Dersom vi forvalter havene våre på en bærekraftig måte, vil høstingen av villfanget sjømat i norske havområder kunne foregå i et evighetsperspektiv.

Fiskebåt mener derfor at ny havbasert virksomhet ikke må bygges ut på bekostning av havmiljøet og ressursgrunnlaget for norsk fiskerinæring. Ny havbasert virksomhet må også etableres i sameksistens med fiskerinæringen, for å ivareta viktige fiskeområder for fremtidig høsting av mat fra havet.

Bakgrunnen for forslaget

I høringen kommer det frem at etablering av havbruk til havs forutsetter utbygging av omfattende ny infrastruktur, som igjen krever betydelige investeringer. For å svare ut den kompleksiteten som ligger bak en slik storskala satsing som havbruk til havs foreslås det derfor at man i stedet for å tildele lokaliteter nå skal utlyse områder som er store nok til å gi tilstrekkelig forutsigbarhet til å bygge ut havbruk til havs slik at det blir en lønnsom industri, og samtidig effektivt sikre biosikkerheten under drift.

Fiskebåt er enig i at nye næringer til havs bør etableres slik at de blir lønnsomme og uten subsidier fra staten. Samtidig har vi i tidligere høringer uttalt at vi foretrekker en forsiktig og gradvis utbygging av havbruk til havs, for å sikre at dette skjer på en mest mulig bærekraftig og forsvarlig måte, hvor man høster erfaringer underveis. Dette har også vært anbefalingen fra flere andre, også statlige etater.

Den foreslåtte endringen om å utlyse store områder i stedet for enkeltlokaliteter kan utfordre en slik gradvis etablering. Fiskebåt er bekymret for konsekvensene av å satse storstilt uten å høste erfaringer underveis når man starter noe helt nytt. I den forbindelse mener Fiskebåt at man bør starte med noen få utlysningsområder. Departementet anmodes om å hensynta dette når antall områder for utlysning skal avgjøres.

Fiskebåt mener videre at man må konsekvensutrede dette grundig i forkant, og iverksette gode tiltak for å ta ned risikoen ved å starte storskala utbygging fra start. Blant annet bør man komme tidlig i gang med forundersøkelser, slik at man kan sikre riktig utvelgelse av områder for utlysning og videre enkeltlokaliteter – fortrinnsvis gjennom Mareano. Videre må det bevilges midler til å forske på konsekvensene for det ytre miljø, for eksempel gjennom midler via

Forskningsrådet. Det er fremdeles store kunnskapshull på området, som også kommer frem i den strategiske konsekvensutredningen utarbeidet av DNV.

Forslaget til utlysningsområde(r) skal komme på høring, og det blir viktig at alle interessenter får en reell mulighet til å komme med viktige innspill til denne første utlysningsprosessen.

Vurderingskriterier

Fiskebåt mener det bør stilles tydelige krav til bærekraft og sameksistens i alle ledd i prosessen, fra prekvalifisering og eventuell auksjon / kvalitativ konkurranse til de konkrete konsekvensutredningene som skal gjennomføres og tillatelsene som skal gis til hver enkelt lokalitet. Også i en slik områdeplan som her foreslås, blir det viktig å planlegge med hensyn til sameksistens og det ytre miljø. Fiskebåt håper at et system med områdetildeling og en områdeplan vil kunne sikre fiskerinæringen og økosystemet på en god måte, og forventer at myndighetene følger dette opp tett underveis i prosessen.

Fiskerinæringen er en viktig næring for Norge, og vi er basert på fornybare ressurser. Fiskerinæringen og økosystemene vi høster av er under press fra mange hold, og havbruk til havs vil komme i tillegg. Fiskebåt mener derfor at en forutsetning for etablering må være at sameksistens og påvirkningen på naturen og miljøet må vektlegges tungt, selv om vi også er klar over at det er andre viktige hensyn som vil være avgjørende for en slik nyetablering. Dette er myndighetenes viktigste virkemiddel for å sikre at man under etableringen av denne nye næringen hensyntar havet som ressurs, naturen som helhet og andre viktige næringer som opererer i de samme områdene.

Det er en relativ bred enighet blant våre politiske partier om at fiskerinæringen skal ivaretas og ha forrang i forbindelse med etableringen av nye næringer til havs, og Fiskebåt har derfor en klar forventning om at myndighetene følger opp med tydelige regler, kriterier og krav i prosessen.

Kravet til MTB

I høringen foreslår departementet å fjerne kravet om at utlysninger skal angi MTB (maksimalt tillatt biomasse) for det enkelte utlysningsområdet. Videre står det at departementet understreker at lovgrunnlaget for akvakultur krever at det gis positive sektorvedtak for å kunne etablere den enkelte lokaliteten, og at dette forslaget ikke endrer dette. Forslaget skal derfor ikke være til hinder for at sektormyndighetene kan sette begrensninger for tillatelsen i enkeltvedtak.

Fiskebåt mener det er sterkt bekymringsverdig dersom MTB fjernes fullstendig, hvor den totale produksjonsmassen overlates til den enkelte aktør. Det er enorme mengder fisk som skal produseres til havs, og dette må foregå i kontrollerte former gjennom MTB eller lignende betryggende systemer/krav. Derfor forutsetter Fiskebåt at det fremdeles vil settes begrensninger på produksjonen enten gjennom dette nyetablerte systemet med områdeutlysninger eller gjennom senere vedtak/tillatelser for den enkelte lokalitet innenfor et utlysningsområde.

Opprydding

I høringen kommer det frem at departementet mener det kan være grunnlag for å benytte akvakulturlovens § 13 tredje ledd om å forskriftsfeste en plikt til å stille sikkerhet for opprydding. Dette har vært en stor bekymring i fiskerinæringen når det gjelder hele havbruksnæringen, og det vil være viktig for oss at betryggende systemer og garantier for opprydding etableres på et tidlig stadium, som en forutsetning for driften i sin helhet. Dette må innkalkuleres i totalbudsjettet til det enkelte prosjekt.

Departementet uttaler imidlertid videre at de mener det er behov for mer utredning for å stille konkrete krav til sikkerhet for opprydding fra havbruk til havs, og at de vil komme tilbake til dette i en egen prosess. Fiskebåt anmoder om at denne utredningen iverksettes raskt, for å sikre en innretning på sikkerhetsstillelsen som både ivaretar fiskerinæringens behov for sikkerhet og garanti og aktørenes behov for å finne gode løsninger. Dette må ikke bli en utsettelse av en særdeles viktig sak som skal sikre fremtidens fiskerinæring og sameksistens til havs.

Dersom dere har spørsmål til vårt høringssvar, kan dere ta kontakt med Hanna Bauge på telefon 92852610 eller e-post hanna@fiskebat.no.

Vennlig hilsen
FISKEBÅT

Audun Maråk

Hanna Bauge

Kopi: Fiskeridirektoratet
Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.